

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 60.

Sobota 28. julija 1928.

Leto III.

Za združitev Avstrije z Nemčijo ali proti združitvi.

V nedeljo in naslednje dni je bila na Dunaju slavnost nemške zveze pevskih društev. Na koncertu v veliki dvorani je bilo 50.000 pevcev, katere je poslušalo nad 60.000 poslušalcev.

Ob teh slavnostih se je govorilo tudi o potrebi združitve Avstrije z Nemčijo, kar pa politikom drugih držav ni všeč. Francosko nacionalistično časopisje je skoro vprek zaglalo krik, da bi združenje obeh držav pomenilo vojno nevarnost za Evropo.

Tem francoskim hujskačem je s pohvalno odločnostjo odgovoril »Populaire« takole: Če sta nacionalizem in patrijotizem glavni čednosti Francoza, zakaj naj bi bile te čednosti onstran meje napake? Gre namreč za povsem nekaj drugega, kakor za nacionalistične demonstracije. Skoro po celoti žele Nemci združitev. Nič ni nevarnejšega, ker vendar sloni ver-
zaljska pogodba na štirinajstih Wil-
sonovih točkah, ki oznanjajo samo-
odločbo narodov. Naslanja se na ta načela, se je pa seveda posrečilo stvariteljem mirovnih pogodb dolo-
čiti meje tako, da ni nihče zadovol-
jen, razen zmagovalcev. Zlasti se je Nemcem v Avstriji samoodločba za-
brani. Navaja se vedno, da bi zdru-
žitev Avstrije z Nemčijo ogrožala mir v Evropi. Zakaj se je pa potem us-
tvarila država, ki sama ne more ži-
veti? Končno naglašajo list, da ob se-
danjem položaju v Evropi ni misliti na izpremembo mej. Dolgotrajno delo bi to bilo, ki ga bo mogoča pri-
četi le demokracija in socializem. Toda tudi sedaj se ne smemo čuditi, če udeleženci mirno manifestirajo svoje želje. Če se takih manifesta-
cij ne mara, potem ne bi bili smeli spoštovanega načela o samoodločbi

narodov kršiti pri sklepanju mirov-
nih pogodb.

O vsenemški nevarnosti pišejo tudi čehoslovaški, italijanski in ju-
goslovanski listi kakor francoski.

V Beogradu je najbolj glasna »Pravda«, ki je menda glasilo zuna-
njega ministra dr. Marinkovića. »Pravda« vehementno napada du-
najske prireditve kot nemškošovin-
istično, ki ima namen ustvariti v Ev-
ropi zvezo Nemčije, Avstrije, Italije,
Ogrske in Bolgarske, in sicer proti
volji male antante, ki je hotela pri-
tegniti v svoj krog Avstrijo, da bi se
ustvarila gospodarska zveza držav v
srednjem Podunavju.

Način, v katerem obravnava »Pravda« to vprašanje, je surov in
očitni diktat francoskega vpliva. Fran-
cija se boji premočne srednje ali
podunajske Evrope, zato hujska
svoje dominione in gospodarsko od-
visne države na upor.

Mala antanta bi morala zaradi
svojege lastnega geografičnega polo-
žaja iskati stike s srednjo Evropo,
zlasti pa Jugoslavijo, ki bi lahko po-
stala važen člen med Podunavjem in
Orijentom. Jugoslavija namreč ved-
no pozablja, da je dober sosed, ki ga
je treba poiskati, še vedno boljši kot
oddaljeni stric.

Dokler bomo samo zmerjali so-
se in se lizali daljnim tujcem, to-
liko časa ne bomo imeli dobre zuna-
nje politike.

Sicer pa veljajo tudi za dr. Ma-
rinkovića iste besede, ki jih je napi-
sal socialistični list »Populaire«
francoskim nacionalnim šovinistom.

Nacionalni šovinisti ste zase, pra-
vico do samoodločbe pa odrekate
drugim narodom. Taki ste, možje z
dvema obrazoma.

Zborovanje mariborske oblast. skupščine.

Klerikalne znamenitosti.

Kako pojmujejo klerikalci demo-
kracijo in druge take čednosti, so
imenitno pokazale debate in obna-
šanje klerikalne večine, zlasti pa
predsedništva mariborske oblastne
skupščine.

Za to klerikalno večino in za to
predsedništvo ne obstoja sploh no-
ben poslovnik, tu se lomi vse preko
kolena in se gre s slovenskim »se po-
žvižgam« preko opozicije, bon-
tona in vseh načel demokracije in
parlamentarizma. In ima končno
predsednik še pogum zbijati šale v
svojem zaključnem govoru ter po-
vdarjati, da so plodoviti sklepi zbo-
rovanja uspeh večine, ki gre preko
manjšine na delo.

Pristno klerikalno delo je bilo v
resnici, da so vznemirili in parali-
zali delo zborovanja s svojim bojkot-
nim sklepom proti opozicijskemu ča-
sopisju in z vsiljevanjem svojih zaup-
nic in poklonov dr. Korošcu in nje-
govi znameniti najnovejši politiki.

Oblastno skupščino se smatra za
direktno filialko klerikalne stranke
in se po tem prejudicu uravnava nje-
no delovanje.

Naravno, da so morali naši so-
drugi tako postopanje najenergичnejše
obsojati. To je storil sodr. Grčar, ki
je v svojem govoru povedal, zakaj
se naši sodruzi v oblastni skupšči-
ni pridružili protestu proti bojkotira-

nju nasprotniškega časopisja in izva-
jal naslednje:

Socialistični klub je podpisal ob-
tožbo opozicije, da povdari, da je
oblastni odbor s svojim »odlokom«, v
katerem se dviga v nebesa dr. Ko-
rošca in izreka anatemo nad »Ju-
trom«, izrazil svojo oblast v politične
svrhe, na vsak način pa prekoračil
svojo kompetenco. Podpisali smo ob-
tožnico, čeprav nimamo nobenih zvez
s kmečko-demokratsko koalicijo, na-
sprotno smo ž njo v borbi.

Sklep oblastnega odbora je na-
perjen tudi proti interesom sloven-
skega naroda. Posamezne osebe la-
hko store velike napake in je zato ze-
lo nevarno identificirati enega vodi-
telja s celim narodom. Kako vi misli-
te, nam je vseeno, mi imamo vendar
pogum izjaviti, da dr. Korošec ni
identičen s slovenskim narodom. Da-
nes je obstoj te države v dvomu, ker
se borita dva plemena med seboj;
Slovenci nimajo interesa, se udeleže-
vati te medsebojne borbe in vendar
se je našel v tem trenutku dr. Koro-
šec, ki se je postavil na stran gospo-
dujočega dela buržuazije. To je u-
sodna napaka.

Vi, gospodje, ne trpite nobene ka-
rikature, ki žali vaše voditelje. Da-
našnji bivši cesar Viljem je bil pred
vojno gotovo drugačna persona, kot
dr. Korošec, pa je vendar mirno do-

volil, da je izšla v Nemčiji že pred
vojno knjiga pod naslovom »On«, ki
je bila vsa polna hudih karikatur nje-
ga samega.

Tudi o velikih zaslugah dr. Ko-
rošca je treba izpregovoriti nekaj be-
sed. V debati se je omenila tudi slay-
na majniška deklaracija. Ne glede na
to, da se je ta deklaracija pojavila
dosti kasno, in sicer šele takrat, ko
je bil obstoj avstro-ogrske monarhije
že zapečaten, ne smemo tudi pozabi-
ti, da se je v tej deklaraciji zahtevala
združitev Jugoslovianov pod sceptrom
Habsburžanov!

Reklo se je tudi, da so socialisti
vedno tam, kjer se gre za ponižanje
duhovniškega stanu in je navajal v
dokaz duhovniški proces proti
»Volksstimme«. Gospodje bi morali
biti vendar bolj previdni, ker so v

tem procesu potegnili krajši konec,
ravno tisti, ki so tožili.

V blatenju voditeljev nasprotnih
strank so pa ohranili blagoslovljeni
uredniki listov vedno prvenstvo.

Gospod predsednik je potegnil
paralelo med Seiplom in Korošcem.
Seipla se pa v Avstriji šteje med
ubijalce ljudstva. Če je tedaj pred-
sednik vzporedil Korošca s Seiplom,
mu je napravil slabo uslugo.

Razmere, kakršne imamo danes
med nami, omogočijo samo dejstvo,
da je buržuazija delavsko gibanje do-
cela potlačila in oslabela. Pri nor-
malnem razvoju razmer bi bil delav-
ski razred močan činitelj, ki ne bi
bil nikoli dovolil, da bi prišli v naših
notranjih razmerah tako daleč, ka-
kor smo prišli.

Krušna kriza v Rusiji.

Rusija, najbogatejša žitnica, je
morala letos kupiti ogromne množine
žita v Ameriki, ker je nastalo v Ru-
siji pomanjkanje kruha, zlasti po de-
želskih mestih, pa tudi po vaseh in
glavnih mestih. Rykov je dne 13. ju-
lija to sam priznal v svojem poro-
čilu.

Že pozimi se je pojavljalo po-
manjkanje kruha. Tudi krmil za ži-
vino ni bilo več. Kmeti tudi niso ob-
delovali polja, ker so morali pridelek
oddajati državi po nizkih cenah. Kruh
je bilo treba racionalizirati kakor
med vojno. Sovjetska vlada je zato
sklenila, da zahteva od kmetov več-
jo oddajo žita in ukine prosti pro-
met z žitom. Vlada je trdila, da so
krize krivi veleposestniki, katerih
odpor je treba zlomiti. Vlada je tudi
prepovedala, da bi zadruge dajale
kmetom industrijske izdelke za de-
nar. Industrijske izdelke se je sme-
samo zamenjati za žito. Potem je
bilo v vsaki vasi predpisano, koliko
žita mora oddati. Ako se ni oddalo
dovolj žita, so se pričele nasilne re-
kvizicije, in pri komur se je našlo več
žita, je bil obtožen kot »špekulant«, obsojen v zapor, na zaplembo imetja
ali v pregnanstvo. Ta sredstva so se
uporabljala od januarja dalje in so tre-
nutno zalegla. Tem hujska krušna kri-
za pa je nastala potem, ker so kmet-
je morali oddati preveč žita, ko niso
imeli več kaj oddati.

Sovjetska vlada je razglašala po
svojem časopisju, da so se prisilne
mere izvršile le proti veleposestni-
kom. V resnici pa so bile tepene pri
tem cele vasi. Rykov je sam poročal,
da je bilo v okrožju Tjumen od ja-
nuarja kaznovanih z zaporom ali z
izgubo imetja 837 kmetov, ker so od-
dali premalo žita; toda med obsojen-
ci je bilo samo 7 odstotkov velepo-
sestnikov, 64 odstotkov srednjih in
25 odstotkov ubožnih kmetov. Sred-
nji kmet pridelal v Rusiji komaj zase,
mali kmet pa mora krušnih pridel-
kov še dokupiti, če se hoče preživeti.
Naravno je, da je zaradi tega nastalo
pomanjkanje kruha za ljudi in krmil

za živino, ter je konfiskacija življen-
skih potrebščin zbudila med kmeti
silno odpornost. Rykov se boji te
nezadovoljnosti, ki je tem hujska, ker
so kmetje morali poklati živino za-
radi pomanjkanja krmil, ostalo jim
pa tudi ni žita za seme. To je nova
kriza, ki ogroža bodočo prehrano. Ni
semena in primanjkuje živine za ob-
delovanje in gnojenje polja. Ruski
kmetijski narod šteje sto milijonov
ljudi, zato je apeliral zopet Rykov,
da je treba tu najti izhod, da se na-
sprotje med kmetom in mestom ozi-
roma industrijo preveč ne poveča.

Iz teh razlogov je centralni komi-
te sklenil opustiti vse mere, ki jih je
izvajal od januarja, uvesti svobodno
prodajo žita in zvišanje cen žitu za
10—20 kopejk. Komisariat je dobil
tudi nalog, da kmete pravočasno pre-
skrbi z industrijskimi izdelki, stroji
in drugim.

Ruski narod se naglo množi.
Produkcija živil ne napreduje tako
hitro, zato je tudi vedno manj pro-
duktov za prodajo. Mesta dobivajo
vedno manj žita. Treba bi bilo z od-
večnim prebivalstvom naseljevati
rodovitna sibirski in turkeštanska
ozemlja, pospeševati industrializa-
cijo, da prebivalstvo dobi delo in
slednjič pospeševati s stroji in drugi-
mi pomočki obdelovanje in produk-
tivnost veleagrarstva. Za vse to pa
je treba ogromnih kapitalij, s kate-
rim Rusija v svojem gospodarstvu
danes ne razpolaga.

Sovjetska vlada je sedaj res do-
volila večmilijonski kredit za po-
vzdigo kmetijstva ter dovolila kme-
tom skoro popolnoma prosto trgo-
vino z žitom, da da s tem pobudo za
gojenje kmetijskih pridelkov. Kmetje
doslej niso čutili potrebe več pride-
lovati kakor za svoje potrebe.

V teh realnih razmerah mora
tudi sovjetska vlada računati s tem.
To pa tudi dokazuje, da je za prak-
tično izvedbo socializma potrebna
tudi duhovna revolucija, novo sve-
tovno naziranje, socialistično spo-
znanje.

Angleška Delavska stranka in volitve v parlament.

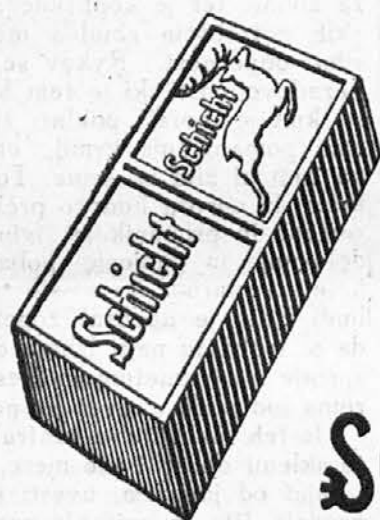
(Konec.)

Delavska stranka se smatra kot
stranka vseh plasti delovnih ljudi.
Imenuje se izrecno socialistično
stranko, ki hoče načrtoma, brez nasil-
stva, uvesti socialni red, v katerem

bodo celokupne sile tako organizira-
ne in upravljane, da je vsakemu po-
samezniku zagotovljena čim ugodnejša
eksistenca in osebna svoboda. Stran-
ka hoče izvesti svoj program z mirni-

Lepa Slovenka

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno blešča-
lo od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Naročajte in širite „Del. Politiko“!

mi pomočki in s soglašanjem večine, posluščujoč se demokratične vladne oblike.

Temeljna načela so:
Varstvo delavca in konsumenta pred izkoriščanjem.

Izboljšanje blagostanja ljudstva z uporabo znanstvenih spoznanj in namenu primerno upravo, produkcijo dobrin in njih razdeljevanjem.

Skupno oskrbovanje skupnih potreb v vedno bolj obsežni meri.

Pritegnitev odvečnega bogastva v namene splošnosti.

Sistematična mirovna politika in mednarodno sodelovanje.

Zato se bo Delavska stranka, če pride do moči, zavzemala za naslednje cilje, da

1. vsakemu članu družbe zagotovi delo in človeka vredno življenje;

2. spremeni gospodarstvo, ozirajoč se na posebne potrebe posameznih poklicev, iz umazanega boja za privatni dobiček v skupno gospodarsko korist pod kontrolo splošnosti;

3. izvede čimprej in dobro vse oblike socialnega skrbstva: vzgojo, ljudsko blagostanje, stanovanjsko skrb, socialno zavarovanje;

4. reformira davke;

5. se v mednarodnih odnosih vpostavi mir, svoboda in pravica, in sicer z odpravo vzrokov mednarodnih konfliktov, z razsodišči, z opustitvijo vojne kot orožja v nacionalni politiki, z razoroženjem, z gospodarskim delovanjem v okviru Zveze narodov in z dogovori z onimi državami, ki niso člani Zveze narodov.

Potem navaja načrt nadaljnje svoje naloge v naslednjih odstavkih:

Socialna politika: Odprava zakona proti strokovnim organizacijam. Ratifikacija osemurnika po vašingtonskem dogovoru. Delavsko varstvo. Zopetna uvedba sedemurnika v rudarstvu.

Boj proti nezaposlenosti: Skrb za nezaposlene prevzame država. Razširjenje šolske obveznosti do 15 leta. Izgradnja vdovskega, sirotinskega in starostnega zavarovanja.

Gospodarska politika in socializacija: Ustanovitev deželnega gospodarskega sveta, ki bo dajal vladni svet v gospodarskih vprašanjih in delovni urad, ki bo oskrboval izpopolnitev gospodarskih sil in vzdrževal načrte za možnosti zaposlovanja. Socializacija rudništva, proizvodnje sil, prometnih pomočkov in življenjskega zavarovanja, zlasti poddržavljenje železnic. — Upravo socializiranih gospodarskih panog potom zadružnih ali skupnogospodarskih načel ob sodelovanju delavcev in nameščencev. Razširitev oblasti občin, da komunalizirajo gospodarske obrate in pravico razlastitve zemljišča. Reforma delitve davčnih prejemkov za državo in občino. Uvedbo občinskega davka na prirastek vrednosti na zemljišču.

Izdatno kontrolo nad bankami in kreditnim poslovanjem. Dviganje kupne moči konsumentov proti visokim cenam s podpiranjem zadružništva in kontrolo nad gospodarskimi monopoli in trusti, izpopolnitev pravic nadziralne komisije živil, kontrolo nad uvozom živil in surovin. Načelo javnega polaganja računov glede na produkcijske stroške in dobičke. Sodelovanje v smislu sklepov svetovne gospodarske konference in izpopolnitev gospodarske organizacije Zveze narodov.

Agrarna politika: Podružabljenje zemljiške lastnine. Dolgoročno najemniško varstvo. Zboljšanje življenjskih razmer kmetijskih delavcev s preskrbo stanovanj, določitev najnižjih mezd, omejitev delovnega časa in izboljšanje šolstva.

Skrb za stanovanja in socialna preskrba: Odprava stanovanjske bede. Skrb za porodnice in dojenčke. Izpopolnitev šolskega zdravstva, izboljšanje bolniškega zavarovanja. Prevzem bolnic in zdravilišč v javno upravo. Reforma preskrbe ubožcev. Komisija za zakonodajo proti alkoholizmu.

Vzgoja in šolstvo: Ustvaritev demokratičnega vzgojnega sistema brez vpliva razrednih razlik, ki bo enaka od otroških vrtcev do vseučilišča.

Finančna in davčna politika: Omejitev izdatkov za oboroževanje. Odprava varstvenih carin obdavčenja najbolj porabljenih predmetov. Reforma direktnih davkov, zlasti znižanje dohodninskega davka od majhnih prejemkov in zvišanje od velikih; zvišanje dedinskega davka; uvedba progresivne doklade na prejemke nad 500 funtov letno, ki ne izhajajo iz dela ali obrti. Davek na prirastek vrednosti.

Ustava: Ohranitev neomejene oblasti spodnje zbornice; neizprosni boj proti razširjenju pravic zgornje zbornice. Odprava pluralne volilne pravice — strogo zakonodajo proti volilnim zlorabam. Javnost stranknih fondov in odprava kupovanja naslovov — posebne zakonodajne korporacije za Škotsko, Vales in Anglijo, ki so v svojih deželnih zadevah avtonomne.

Britska svetovna država: Najožji stik Anglije z dominijoni. Priznanje pravice indijskemu narodu do samouprave in sprejem Indije v državno zvezo na podlagi načel samoupravnih dominijonov v kolonialnih ozemljih pred izkoriščanjem evropskega kapitala, zagotovitev njih zemljiške posesti in njih državljanskih pravic. Razširitev pravic mandatne komisije Zveze narodov.

Zunanja politika: Delavska stranka odločno zavrača načela stare diplomacije in se zavzema za izpopolnitev Zveze narodov in mirno rešitev

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

35

Naprednjaki zopet so izganjali klerikalnega zmaja iz mladih ljudi in jih pozivali v borbo za svobodno, napredno misel. Otroške duše, ki so jih matere vzgojile v pobožni molitvi do boga, do nečesa, kar je nad nami vsemi, pravično in dobro, so tako pri mnogih zašle v labirinte nasprotij, iz katerih mnogokrat niso našle izhodišča, odgovora za velika vprašanja, ki so se tekom časa v njih pojavila.

Duša rastočega otroka ni glina ali pest mokre prsti, ki jo lahko gneteš, oblikuješ, kakor jo hočeš; ji daš podobo, kakor si ji jo sam zamislil. Da. Tako se misli. Tako se dela. Tako se prakticira, ker vsi vzgojitelji, vsi oni, ki imajo opravka z otroki, pozabljajo, da je bodočnost otrok, da bodo oni, vzgojitelji, umrli, otrok pa bo ostal pri življenju. Da se svet razvija kot neskončni brzozavni trak, ki prinaša vedno nove brzozavke. Brez začetka, brez konca...

In pozabljajo vsi tisti vzgojitelji od mater, očetov preko učiteljev in profesorjev do vseh dobrotnikov mladine, ki se toliko pečajo z njo, da nosijo otrokovi možgani tudi samostojno kal v sebi. Lahko delajo svoje odtise v nje, toda življenje, ki ga ne tvorijo samo profesorji in starokopitni očetje, matere ali učitelji, vzbudi tisto samostojno kal v otroku in gorje, če se razraste in trči ob odtise, ob plotove, ki so jih ogradiili okrog otroka in preko katerih bi nikoli ne smel pogledati, kaj še le sko-

čiti ali pa plot podreti. Res je, da je malo takih, ki te plotove poderejo. Kakor Kajm z večnim znamenjem jih zadene očiček, strašen očiček: »Nehvaležna mladina!«

Maksim je začel najprej samo škiliti preko plotu. Včasih se mu je zablislilo, da na drugi strani vendar ni vse tako črno, kot so mu pravili in da tudi na njegovi strani ni vse tako svetlo, kot je sprva mislil. Moral je misliti, ker njegovi možgani so bili aparat, s katerim so operirali drugi. Vedno bolj se je javljalo v njem vprašanje, zakaj mora živeti za temi sivimi zidovi, zakaj mora na dan premoliti točno število očenašev, zakaj mora zvečer ob devetih spat, jutraj ob petih iz postelje, nato v semeniško kapelo, vsak mesec k spovedi. Ostuden mehanizem.

»Pomolim se k bogu, kadar čutim v sebi hotenje, lepo misel, lepo molitev in ne, kadar je ura devet ali pet ali kadar pozvonil.«

To je povedal spovedniku, povedal je dr. Klincu in tudi župniku je povedal. Spovednik se je jezil, Klinc ga je karal, le župnik, ki je bil že napol kmečki človek, ki je večkrat sam spustil ali pozabil na večerno ali opoldansko predpisano molitev, ga je skušal pomiriti z lepo, mirno besedo. Odgnati mu je hotel take misli.

»Ne splešča se premišljevat! o tem.«

Zanj so bila taka vprašanja tako malo pomembna, nevažna. Imel je dovolj skrbi z občinskim svetom, ki so ga skušali liberalci dobiti v svoje roke, in breja krava v hlevu ga je skrbela, da bi znova ne zmetala. In tako dalje. Za tako filozofične misli, kakor jih je menda sam hudič vsejal v Maksimovo glavo, ni imel ne časa ne razuma. Raz-

jezil se je celo, ko je Maksim omenil nekaj slabega o dveh klerikalnih odbornikih... Ne izdiraj pezdin iz svojega očesa, iz drugega ga vleči... To je vladajoča morala današnje družbe, ki jo je vedno bolj spoznaval. Njemu pa je trgalo dušo, ker je moral jesti kruh, ki so mu ga milostno delili. Kakor Mefisto Faustu lepo življenje, ko mu je prodal dušo. Za ceno duše ga hranijo, za ceno njegovega življenja se brigajo zanj, da bi ga zgnetli, lahko oblikovali po svoje...

Ko se je letos v počitnicah klatil po svobodnih gozdovih in poležaval v mraku, se mu je vse tako strašno zastudilo. Ni pomislil na dolgo in široko, nič se ni okleval. Povedal je župniku. Hudo sta se sprla. Nikoli ni govoril župnik tako ostro z njim in očital mu je celo dekleta. Mlado učiteljico na vasi mu je očital, slabo družbo. Mogoče, da mu je bilo v naslednjem trenutku celo žal; zakaj, ko je ponudil roko odhajajočemu Maksimu, je dejal: »Razgrel sem se malo! Pridi šel!«

Maksim pa ni prišel več. Povedal mu je, da se ne vrne več v semenišče, da ne čuti v sebi duhovniškega poklica. Od takrat se je klatil po gozdu. Celu gobe je nabiral in jih sušil doma. Celu vrečo jih je prinesel v mesto in jih prodajal branjevkam na Glavnem trgu. Smejale so se mu, ko jih je prinesel ponujati, ker je precej navijal s ceno. Hotel jih je dobro prodati. Stanovanje bo treba plačati, za večerjo bo treba skrbeti in tudi knjige bo treba kupiti. Za vsako najmanjšo stvar je treba denarja. Prerezal je s pretoklostjo, prelomil s krušnimi očetmi, ker je občutil milost kruha, ki so mu ga dajali za ceno njegove duše...

(Dalle prihodnjak.)

vseh mednarodnih konfliktov s temi pomočmi: Odpravo vojne z mednarodno pogodbo, razorožitvijo, razsodiščem, mednarodnim gospodarskim sodelovanjem, zlasti potom mednarodnega delovnega urada, javnostjo

mednarodnega prometa, predložitvijo vseh mednarodnih dogovorov spodnji zbornici, mednarodnim političnim sodelovanjem v okviru in s pomočjo Zveze narodov.

(Po Arb.-Ztg.)

Dnevne novice.

Kaj pripoveduje beogr. »Pravda«? »Pravda« objavlja izjavo dr. Korošca, v kateri se konstatira, da je avtonomistično stališče Slovenske Ljudske Stranke le še zgodovinska reminiščenca. Slovenska Ljudska Stranka je zadostno dokazala v vseh vprašanjih, ki se tičejo monarhije, edinstvenosti države in sedanje ustave, svoje patrijotično ravnanje v besedah in dejanjih. Nam je prav! To samo povemo, da se ne pozabi, ker je prej ta stranka drugače govorila.

Ista »Pravda« poroča, da bo nova vlada narodno skupščino odgodila s posebnim ukazom do 20. oktobra. — Torej režim ostane.

Teror na Ogrskem. Socijalnodemokratska »Nepszava« poroča o dogodku, ki sili, da kri zavre v človeku: Mestni poglavar v Raabu je odredil, da se 22-letni trgovski sodrugi stavi pod policijsko nadzorstvo. Mladi Bela Neuwrith tedaj ne sme prejemati necenzuriranih pism, ne sme telefonirati, ne sme hoditi v javne lokale in sme zapustiti stanovanja le v času, ki ga policija določi. Kaj je pa zakrivil mladenič? Pri leventeh vajah je nosil znaka avstrijskih prijateljev prirode in socijalnodemokratske stranke. Mladenica je na mestu krvavo pretepel oficir nacionalistične mladine in razentega ovadil kazenski sodni. Okrajno sodišče ga je obsodilo zaradi nošnje znakov inozemskih organizacij na zapor. Pritožbeno sodišče ga je pa oprostito, ker ni v tem nikakršnega kaznivega dejanja, je pa odstopilo tožbo policiji z ozirom na varstvo javne varnosti. Mestni poglavar pa pravi v svojem odloku, da se v ugotovljenih dejstvih kaže mišljenje Neuwritha, ki se je z nošnjo znakov priznal narodno tujim plastem tuje države. Zaraditga je s stališča državnega in družabnega reda sumljiv in se morajo proti njemu uvesti odredbe v zvezi s policij, nadzorstvom. »Nepszava« objavlja celo besedilo odredbe, iz katere je jasno, da se policijske internacije še vedno vrše, čeprav ogrska vlada to taji.

Nazadnjaški volilni red zahtevajo. V »Kölnische Zeitung« z dne 16. VII. 1928 je objavil Radivoj Walter, predsednikov namestnik narodne lige v Zagrebu in Radičev zagovornik v procesu leta 1920, daljši

članek, v katerem opisuje razmere v Jugoslaviji. Med drugim pravi, da bi se morala ustava in uprava te nove države prilagoditi notranjim in zunanjim razmeram, oziraje se na razmerje narodnosti in ver v državi. Končno dostavlja, da bi bila rešitev sedanje krize mnogo lažja, če bi volilni red v Jugoslaviji dovoljeval politično šolani inteligenci več političnega vpliva. — Walter je očitno pristaš sedanje opozicije KDK. In ta mož zagovarja volilni red za privilegirance, tak volilni red, za kakršnega so tudi radikali in morda cela režimska kolicija. Kdo pa krši ustavo v državi, kdo dela korupcijo, kdo slabo gospodari in kdo uganja surovosti v parlamentu? Ali ne inteligenca? In tej inteligenci naj se da še več političnega vpliva? To je lep zastopnik narodov v ligi! Zdi se nam, da imajo namen režimovci in opozicija, da ukradejo delavstvu volilno pravico. Bodimo pozorni!

Bivši hrvaški ban grof Teodor Pejačević je v 73. letu starosti umrl v dunajskem sanatoriju. Pejačević je bil pred vojno med najbogatejšimi ljudmi na Hrvaškem oziroma na Ogrskem.

Dunajska pevka slavnost. Nemci celga sveta so imeli zadnje dni na Dunaju 10. zvezno pevsko slavnost, na katero so prišli od blizu in daleč. Bila je zastopana Afrika in Amerika. Vseh pevcev se čeni na okroglo 150.000. Dasi je bila to meščanska prireditve, so se je vendar oficijelno udeležili zastopniki nemške vlade in parlamenta. Navzoč je bil državni kancler Hermann Müller, nadalje notranji minister s. Severing in predsednik državnega zbora s. Löbe. Oficijelne nagovore so pa socijalisti prepustili meščanskim zastopnikom, ki so manifestacijo izkoristili z govorom za priključitev. Samo s. Severing je imel kratek govor, v katerem je posebno naglasil velik napredek mesta Dunaja pod upravo socijalistične stranke. Sicer se delavci niso udeležili te meščanske kulturne prireditve. Zato pa bodo dunajski delavci nastopili 5. avgusta v isti velikanski pevski lopi, ki so jo sami ustvarili in v kateri je za stotisoč ljudi prostora, z delavsko pesmijo, ko bo proletarijat praznoval 60-letnico pesmi dela.

Shodi.

Prevalje. V nedeljo, dne 29. julija se bo vršil javen shod ob 9. uri dopoldne, na katerem bo poročal poslanec s. Petejan.

Leše. V nedeljo, dne 29. julija ob 3. uri popoldne se bo vršil rudarski shod v gostilni Jasser na Lešah, na

katerem bo poročal poslanec s. Petejan. Rudarji in žene, pridite vsi!

Fala. V soboto, dne 28. julija ob 5. uri se bo vršil javen shod na Fali v gostilni Toneli, na katerem bo poročal poslanec s. Petejan.

Če nimaš Ti dobrih očal
Kar pri Peteln-u »Zeiss-punktal«!
Maribor, Gosposka ulica 5.

Vestnik »Svobode«.

»Svoboda« s. dr. Tumi ob 70-letnici.

Centralni odbor »Svobode« je na svoji zadnji seji imenoval s. dr. Tumo za častnega predsednika »Svobode«, v priznanje njegovih zaslug za »Svobodo«. »Svoboda« je prej hiralala radi notranjih političnih razprtij. On je tekom svojega predsedovanja prinesel v njo duha medsebojne strpnosti in lojalnosti ter prepričanje, da moremo le ob sodelovanju vseh marksističnih struj graditi revolucionarno kulturo. Tako danes »Svoboda« ne pozna več strankarskega razdora in se mirno peča z izobraževalnim delom med delavstvom.

Zveza ljubljanskih »Svobod« je proslavila 70-letnico s. Tume s posebnim večerom v dvorani pri Levu. Sodelovali so vse delavske organizacije: pevsko društvo »Canakar«, železničarska godba »Zarja« itd. S. Štukelj je na kratko orisal delovanje s. Tume, na kar je s. Tuma sam v lepem govoru očrtal smernice, po katerih gre ves razvoj. Ta večer ostane nepozabljen v spominu vseh ljubljanskih sodrugov in sodrugič.

S. Tuma je v svoji zahvali centrali »Svobode« odgovoril: Vsikdar in rad sem »Svobodi« na razpolaganje, ko bo potrebovala težjega umstvenega dela. Ne pozabim »Svobode« in ako ostanem čil in zdrav, gotovo napišem kaj v njen spomin.

Na slavnostnem večeru je izrazil s. Tuma željo, da ostane vsaj še 10 let med nami, da napiše zgodovino delavskega gibanja in slovenskega političnega življenja tekom zadnjih deset let, v katerem se je on aktivno udeleževal v političnem, kulturnem in združnem delu. Mi mu želimo, da ostane naš aktiven sodrug še več let.

Znaki »Svobode« se dobe odslej po 5 Din. Centrala je znižala ceno z namenom, da si nabavi znak lahko vsak član. Podružnice, naročajte znake!

Delav. tel. in kult. zveza »Svoboda«, podružnica v Trbovljah, ima v nedeljo 29. julija ob 9. uri dopoldne svoj XI. redni občni zbor v dvorani »Del. doma«. Dolžnost vseh članov je, da se ga udeleže. — Odbor.

Podružnicam »Svobode«! Sodrugi in sodružice! Podružnica Del. tel. in kulturne zveze »Svobode« v Trbovljah vas obvešča, da priredi v nedeljo, dne 5. avgusta t. l. javni telovadni nastop. Spored: Proste vaje članov, članic, obrtnikov, gojenk, moški in ženski naraščaj ter nastop članov in članic na orodju. Ker smo močno pomnožili naše vrste, za to upamo, da bo nastop najboljši od dosedanjih nastopov DTE. Sodrugi in sodružice! Kličemo vas med nas, da skupno pokazemo solidarnost bojnih sil in zbujajoče se mladine trboveljskega proletarijata, ki vas že v naprej po-

zdravlja in kliče: Na svidenje dne 5. avgusta 1928. — Približno število udeležencev nam sporočite do četrtka pred nastopom. Prihod z opoldanskim vlakom.

Marlbor.

Klerikalci prišli sami s seboj v konflikt. — Ukinitve vseh privatnih posredovalnic za delo in službe. Kakor »Slovenec« poroča, je minister izdal naredbo, ki je izšla dne 27. junija v »Službenih novinah«, s katero se odpravlja vse privatne posredovalnice za delo in službe. »Slovenec« hvali to naredbo in seveda ne pozabi naglašati, da imajo zato zaslug edino klerikalci z dr. Gosarjem na čelu. Poročilo naglašja, da bo uredba koristila tako delavcem kot tudi delodajalcem, češ: privatne posredovalnice so »sušmarile« v celoti; ne poznavaajo delovnega trga, ne strokovnega položaja posameznih delavskih strok, so hlastale samo za dobičkom. Spričo pomanjkljivosti obrtno-nadzorovalnega aparata se tarife za vpisnino in posredovanje niso držali. Pritožbe v tem oziru so bile na dnevnem redu. Človek skoraj sam sebi ne bi verjel, toda to je črno na belem v »Slovenec«. Koliko imajo klerikalci res zaslug pri tem, je še vprašanje, ker klerikalci so silno bahavi ter lažnivi. Pač pa so klerikalci tisti, ki so še pred kratkim z vsemi štirimi branili ter zagovarjali privatne oduhe poslova. To se lahko ugotovi iz sejnih zapisnikov mariborskega občinskega sveta, kjer je bilo še pred kratkim precej interpelacij, predlogov, mnogo burnih debat med socijalisti in klerikalci, ki so kar zaporedoma podeljevali koncesije svojim prijateljem. Žena nekega obrtnika in klerikalnega občinskega svetnika v Vetrinjski ulici je dobila proti sklepu občinskega sveta koncesijo za eksploatacijo ubogih slovenskih služkinj. Potem so prišle nune iz Marjanišča na vrsto, ki so zahtevale koncesijo za posredovanje služb, dasi so smele itak brezplačno posredovati. To je povzročilo celo pomensko glasovanje. Končno se je šlo še za tretji slučaj, kjer so socijalisti zahtevali odvzete koncesije in navajali, kako se brezumno izkorišča tiste nesrečne žrtve, ki so prisiljene si iskati služka. Toda klerikalci so zanikali prekomerno izkoriščanje ter zagovarjali pijavke. Sedaj pa naenkrat tak preobrat ter priznanje vsega tega, kar so socijalisti trdili. B.

Razne zanimivosti iz cirkuškega sveta. Ogromno podjetje Kludsky, ki gostuje točasno v našem mestu, lahko smatramo danes kot največji potujoči zverinjak sveta. Podjetje, ki potuje v treh posebnih vlakih, nima nič manj kot 600 živali. V areni je sedežev za 8000 gledalcev. Postavljanje šotora vodijo posebni za to izvežbani mojstri in zahteva to delo velik trošek na materialu in delovnih silah. Štirje, 20 m visoki nosilci, 160 oporišč, 7000 kvadratnih metrov jadravine, 500 železnih drog predstavljajo ogrodje šotora. 3 km desek za pokritje tal, 12 km električnih žic za 125.000 svetilno razsvetljavo. To so številke, ki kažejo velikost šotora, ki je 100 m dolg, 70 m širok in 20 m visok in katerega dimenzija pride zlasti pri razsvetljavi večernih predstav do polne veljave. V manjših šotorih, dolgih 100 m in širokih 25 m, se nahajajo zverinjaki, konjušnica, sloni in bivoli. Podjetje je torej mesto zase, država v državi, katero loči od ostalega sveta visoka lesena ograja. Kakšne vsote so potrebne, da teče tako podjetje brezhibno naprej, si lahko komaj predstavljamo. Vožnja z železnico približno 100 km daleč stane 80.000 Din, najemnine za prostor znaša, ravnanje še po legi in velikosti mesta, 16—40.000 Din; k temu

lv. Vuk:

Proletarijat ne pozna državnih mej.

(Konec.)

Naj povem besedo o skupnosti. To so sodružice iz Slovenije posebno opazile. Vsak sodrug, naj bo mlad ali star, naj bo navaden delavec ali intelektualac, naj bo naraščaj, ali majhno, srčkano dete — rote Falke, je kakor da je iz ene družine.

Srečali smo dva majhna »rdeča Sokoliča«. Dečko menda 6 let star, deklica pa kakih 5 let.

»Freundschaft«, pozdravita, ko se srečamo in dvigneta roke.

»Freundschaft«, odgovarjamo. »Kam pa, sodruga?«

»K prostim vajam.«

Nato hočeta naprej, pa se še ustavita.

»Točno ob osmih, sodrugi, na Kaiser Josef trgu. Tam je zbirališče.«

»Sodrugi«, sta rekla. Ali ni to krasno, ali ni to čudovito? Mladika nas smatra za sodruga.

Pozdravljena ...

Odšla sta. Gledamo za njima. Sreča ju star možak, član »Freiheit-a«, po znaku vidno. Govore. On njima, otroka njemu. Zares sodrugi, enak z enakimi.

Pa pravi ljubljanska sodružica:

»Kako pa v Ljubljani in sploh pri nas?«

»Se časa nima nobeden, da bi pozdravil, ne, da bi še govoril. In še celo z otrokom. Kje je pri nas naraščaj? Kdo se ukvarja z njim?«

Molčali smo. Težko je ležalo nad nami. Resnično, resnično, pri nas manjka sodružstva ...

Ob njih smo se zbirali na Kaiser Josef trgu.

Prvi so bili otročki. Najmanjši najprej, potem vedno večji. Rote Falken — rdeči Sokoliči so bili na čelu. Naraščaj je kazal pot. Mladike bodočnosti. Nato so

sledila dekleta — telovadke naraščaja, za njimi dečki telovadni naraščaj. Nato godba prijateljev otrok — Kinderfreunde. Za njimi glavno vodstvo slavia. Nato zastave. Rdeče zastave, težke, polne trakov. V sredi pa lahno, zmagovalno plapujoča — zastava »Freiheit«. Kot častno mesto — za zastavami mi, »Svobodaši« iz Jugoslavije, med nami, s tablo kajpada, igralci Golouhove »Križe«, člani »Delavskega odra« ter naša godba — jeseniški kovinarji. Za nami telovadci in telovadke, športniki-atletci, »Schutzbund« z godbo, omladinske organizacije, pevci, združniki z zastavo in gosti.

Tako je bil sestavljen sprevod. In točno ob pol dveh je krenil po ulicah Beljaka. Burno so igrale godbe. En kilometer, če ne več, je bila povorka dolga in ko sem se ozrl z neke višine nazaj, sem videl dolgo vrsto telovadk in telovadcev. Telovadke v belih bluzah in modrih krilih, golih nog so bile videti, kakor da je cela ulica po vsej dolžini pokrita s cvetočimi narcizami.

Za njimi pa rdeče oblečeni športniki kakor mak sredi polja.

Krasna slika. To je proletarijat, pojavljajo se na sceni meščanske družbe, ki gleda vsa preplašena, oznanjajoč ji svoj nastop. Jeseniški telovadci v rdečih srajcah, s surko preko ramen, so stopali za jeseniško godbo s korakom, kakor da stopa eden. In mi »Svobodaši« iz Jugoslavije smo bili povsod obsipani s cvetjem, da smo ga imeli polnih rok. In iz oken nekaterih hiš, kjer sem zapazil napise, kakor: Horvat, Schneidermacher, se je sipal na nas rododendron in se nam je klicalo »Freundschaft«.

»Nekdanji in morda še sedanji Slovenci«, smo si rekli, videč posebno pozornost in žareča lica deklet, dam in moških, ki so nam mahali iz oken in sipali rododendron. »Internacionalci«, a to, kar so nekoč, v davnih letih poznali, je stalo sedaj pred njimi. Zato »Freundschaft« sodrugi. Med nami ni mej. »Freundschaft«!

Zadružna zastava je plapolala. V mavričnih barvah je ta zastava. Videl sem jo prvič. In dolga kolona sodrugov-združnikov je šla za njo. In nešteto majhnih, ročnih

zastavic je bilo med vsemi in med nami in med »rdečimi Sokoliči«. Zadržne zastavice, zakaj 10-letnica je pred vrati, odkar obstoja internacionala združ s svojimi 50 milijoni članov.

In sem vprašal:

»Mnogo je pri vas združnikov. Cela kolona.«

Pa je pokazal sodrug po celi povorki, izvzemši otročiče-rrote Falken. Vsi ti so združniki. Das sind unsere schwere Haupten. Brez denarne hrbtnice je nastop delavstva polovičarski. Armada proletarijata ima štiri glavne veje, ki rastejo in prodirajo avtonomno, cilj vseh pa je eden: Delu čast in oblast. Biti nečlan vseh vej, to se pravi, ne delati v vseh štirih nastopih, pomeni ne se zavedati česar hočem, pomeni, biti neresen, polovičarski.

Pa sem se spomnil Slovenije in Jugoslavije. Pa sem videl samo polovičarstvo, neresnost, nezavednost.

Na letnem stadionu smo obstali. Vsi v vrstah, točno, kakor mi je poznano iz časov, ko sem kot vojak v stotnjah, polkih in divizijah stal na paradi. Na odru stoji godba »Schutzbund«. Nad odrom je tribuna. Predsednik glavnega odbora se pojavil. Tišina. Sonorni glas zadoni. Pozdravlja ljube goste »Svobodaše« iz Jugoslavije. Iz ust vseh zveni »Freundschaft«. Nato zadoni zopet glas predsednika:

»Habt acht!«

Cele vrste telovadk in telovadcev in vseh se zravnajo, postanejo kakor kip.

»Internationale.«

Godba na odru zaigra. Moško, slovesno, zmagovalno:

»Vstanite sužnji iz prokletstva ...«

Ko utihne, traja tišina trenutek.

Glas predsednika zadoni:

»Ruht ...«

Vrste se zganejo, ožive in roke zaploskajo in nas pozdravljajo, a mi njih.

In zgrabilo me je v grlu od ganutja, v očeh se zableščalo.

Tako je med svojimi, med sodružicami in sodrugi. Jerik nas ne loči, meje nimajo za

nas pomena, mi smo svoji, kakor v Jugoslaviji, tako v Avstriji, tako v Angliji, tako v Ameriki, tako v Rusiji in povsod. Vsi smo enega svetovnega naziranja: »Proletarci vseh držav, združite se! Proklet, kdor je prvi ograbil kos zemlje in jo imenoval lastnino.«

Začela se je telovadba. Ne bom opisoval. Videti treba, opisati ni dovolj. Naraščaj je pričal, da je bodočnost njegova. Telovadke so pokazale, da je pri njih izginilo tisto tisočletno mnenje, ženska je manje, je nekaj drugega kakor človek.

Naše sodružice so to čutile in si zapisale v srcu. V Sloveniji bodo pa izvajale. Naj le. Pomagali jim bomo.

Nato je sledila nogometna tekma Ljubljana—Beljak in sicer »Villacher Athletik-Sportklub« in SK. »Svobode« Ljubljana.

Igra je bila na višku na obeh straneh. Napeta igra, a lepa in dostojna. SK. »Svoboda« je pokazala svojo premoč in rezultat je bil 6:3, t. j. SK. »Svoboda« je zabila Beljačanom 6 golov, a Beljačani Ljubljancem samo 3 gole.

Proste zabave se nisem udeležil. Mudilo se mi je na vlak. A drugi so govorili, da je bila živahna, lepa in od časa do časa se je na plesišču pritrtila tablica z napisom: »Jetzt tanzen nur die Jugoslawen!«

In naši fantje so pograbili Korošice in plesali.

Drugečeno življenje je med proletariatom tam, kakor pri nas. Prisrčno je tisto življenje, a pri nas?

Treba ustvariti tudi pri nas taklo prisrčnost. Treba tudi pri nas sovraštvo, mržnjo in spletkarenje pognati iz naših vrst. Treba se je pokazati kapitalizmu kot složna, močna armada in naš kruh ne bo tako tenak in naše pravice ne bodo narejene iz krivic.

Ali je to mogoče?

Delu čast in oblast — če hočemo, je mogoče.

pridejo še odtegljaj za bolniško blagajno, plače 300 delavcem, plače nameščencem, godba itd. Nadalje stroški za prehrano zverin in drugih živali. Dnevno se porabi približno 7—8000 kg sena, slame in ovsa, nadalje dnevno 3 konje za zverine, ki pa rabijo včasih tudi mleko. To so vse izdatki, katere rabi to ogromno podjetje vsak dan, brez ozira na to, da li se vrši predstava ali ne. Ako je obisk predstav dober, se lahko nekaj prihrani in ti prihranki pridejo spet prav v slabih časih, kot jih imamo na pr. sedaj. Torej je tudi pri tem, kot pri vsakem takem podjetju, potrebna največja štedljivost in natančno preračunavanje, da se lahko še naprej vzdržuje na isti višini. O romantiki cirkuskega življenja, kot si jo še vedno ljudje predstavljajo, pa ni danes ne duha in ne sluha več.

Tržič.

Svoječasno je bila potegnjena na pritisk našega zastopnika v občinskem odboru v Križah večja brv čez Bistrico, za katero so prispevala nekatera posamezna podjetja ter občina Križe. Ista pa se je morala zavestati, da bo brv ohranila v dobrem stanju. V resnici pa imenovana občina brv skrajno zanemarljivo. Nešteto pritožb smo prijeli od strani delavstva, katero se mora vračati po njej iz svojega dela domov. Na dveh krajih brvi zijajo velike odprtine, tako da nudi brv lepo priloznost za samomorilne kandidate. Delavec se iz dela domov ne sme vračati po železniški progi, ako se, mora plačati 100 Din globe. Mi se ne obračamo s svojjo pritožbo na občino Križe, ker vemo, da to ne bo zaleгло, temveč na sresko poglavarstvo v Kranju, da izda občini Križe tozadevni nalog, da se pokvarjena brv popravi.

Naša naloga je predvsem ta, da povsod, koder vidimo, da se delavstvu godi krivica, ožigosamo razmere, neoziraje se na desno in levo; če bo moral pri tem kakšen gospod zaciviliti, ni to naša krivda. Pripiše naj si to dotični na svoj rovaš. Ob tej priliki se moramo dotakniti tudi vprašanja nepravilnega postopanja tovarne Kozina v Tržiču. Mož, dasi je tuji podanik, bi moral vendar poznati naše državne zakone. Pred nekaj dnevi so v omenjeni tovarni in v enem oddelku delavci, deset po številu, pričeli snaziti stroje pred dolo-

čeno uro (pripomnimo še, da je v omenjenem oddelku zaposlenih približno okrog 40 delavcev). G. ravnatelj je v očigled temu odredil, da mora 16. tm. ves oddelek delati 20 minut po delovnem času brezplačno za kazen. Naravno, da je zbudil ta ukrep g. ravnatelja ogorčenje med delavstvom. Nekega delavca, ker se mu je proti tej odredbi uprl, pa je kratkoma prijel za prsi ter ga tiral iz oddelka in mu nato izročil delavsko knjižico. Tako postopanje ni v interesu podjetja, še manj pa v interesu delavstva, ki noče več prenašati takih šikan. Za enkrat smo se omejili le na pričujoče dejstvo, v slučaju pa, da se taki slučaj še ponovijo, bomo primorani napeti drugačne strune, ki bodo proketo slabo brnele na ušesa tistih, ki še vedno mislijo, da mora slovenski delavec ostati večen kulij.

Črna.

Gospodu Zvonimiru Bernotu!

Ponižno Vas vprašam, jaz, od naših pristašev imenovani hlapec kapitala, ali se še kaj spominjate Vi, veliki »socijaldemokrat«, kaj ste meni pisali pod Opr. štev. 1437-25 I-F iz Ljubljane, dne 8. VI. 1926: »Delež se Vam bo izplačal štiri tedne po občnem zboru, ki bo potrdil računski zaključek za I. 1926.« Rado veden sem, ali je tisti slavni občni zbor potrdil Vašo bilanco ali ne; pa kot se kaže, mislim da ne, ker mi še do danes niste izplačali deleža, čeprav se že nahajamo v letu 1928. Žalostno je za Vas in Vaše pristaše, da kričite v svet in zahtevate red in pravico, sami ste pa to sveto dolžnost pokopali ali pa zgubili kot javne račune od Vašega Skupnega doma v Črni. Se še kaj spominjate, kako ste tvezili Vašim pristašem, kako poceni boste prodajali? Pa to je bil samo lim, za kaline lovit, ker je sedaj dejanski stan drugačen. Pri regulaciji draginskih doklad se je slišalo, kako poceni so razni predmeti v Skupnem domu; po 50 in 25 par dražji, kakor pri drugih trgovcih! S tem za danes končam, drugič pa več!

S tem pismom Vas še enkrat opominjamo vsi v zadnjem našem pismu na Vas podpisani, da nam nemudoma izplačate naše deleže. Primorani smo stopiti pred javnost še enkrat, ker nam Vi, g. Bernot, tudi na priporočeno pismo ne odgovorite!

Helena, dne 23. VII. 1928.

Mlinar Filip.

Dravograd.

»Sam si bode kriv, ako katerega povozi avto«, je na intervencijo delavskega odbornika odgovoril neki odbornik na seji obč. odbora. Znano je namreč, da privozijo navadno v trg avtomobili z vso brzino, ne oziraje se na ovinke. Vprašamo: ali je tudi merodajna oblast istega mnenja, kot omenjeni odbornik? Ali smejo lastniki avtov, poleg prahu, ki ga povzročajo, še ljudi spravljati ob življenje. — Prizadeti.

Mežlica.

Že dolgo se nismo nič oglašili v »Delav. politiki«. Marsikdo bo mislil, da je pri nas vse v najlepšem redu. Pa ni tako! Živimo v strašnih razmerah. Med delavstvom vlada beda; angleški kapitalisti nas izkoriščajo kolikor le morejo. V nekem revirju v Žerjavu je neki paznik rekel delavcem: če ne boste delali nadure, vas pa vržemo na cesto. Pa garaj, ko je plača taka, da nihče z njo ne more izhajati. Niti samci ne! Pa bodi delavec še tako priden in pošten, ne pomaga nič; ako ne klečiš in se plaziš za kakim paznikom, ti ne pomaga nobeno mazilo več! Ti ne dajo živeti. Neki paznik se hvali med delavstvom, da tudi on gleda, da bi se delavcem bolje godilo. Opazili smo pa, da je stvar drugačna. Če ne plešeš po njegovi volji, je po tebi. Nek delavec dela že celih 14 let pri rudniku in je že pustil v njem skoro celo svojo moč. Pa so ga za plačilo dali na delo na tak kraj, do kamor ima hoditi cele 4 ure od doma. Take reči zna uganjati ta angleška kapitalistična družba in ž njo vred vsi pazniki in nameščenci. Kadar so pa kakšne volitve, takrat pa naj delavstvo šen-

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 predstavah, katere ima

ka svoje kroglice zastopnikom kapitala. Delavci, bodite previdni in obrnite hrbet svojim sovražnikom!

Obiskujte Čitalnico Delavske zbornice

v palači Pokojniškega zavoda. Odprta je dnevno od 16. (4.) ure do 21. (9.) ure. Vhod od zadnje strani palače. — Pristopajte kot člani h knjižnici Prosvetnega oddelka Delavske zbornice. Celotna članarina znaša Din 2.—; posojnina knjig večinoma Din 1.—.

Vrtna veselica v Zalogu.

Podružnica »Svobode« priredi v nedeljo 5. avgusta tl. na vrtu gostilne Sicerla v Zalogu vrtno veselico. Začetek ob 16. (4.) uri popoldne. Na vsopredju je ples, srečolov, šaljava pošta in druge zabave.

Vablilo se vsi sodrugi in sodružice, da se te veselice udeležijo in tako v veselju družbi za trenutek pozabijo vsakdanje skrbi in težave.

Odbor.

Magdalenski park!

V soboto, dne 28. in v nedeljo, dne 29. Julija po

2 veliki predstavi v cirkusu Kludsky

in sicer ob 16. (4.) uri pop. in ob 8-15. uri zvečer

Ogled živali v soboto in nedeljo od 9. do 14. (2.) ure popoldne in od 18. do 19. ure. — Vstopnina razvidna iz plakatov!

Ali ste že preizkusili
„PROJA“ ječmenovo kavo?

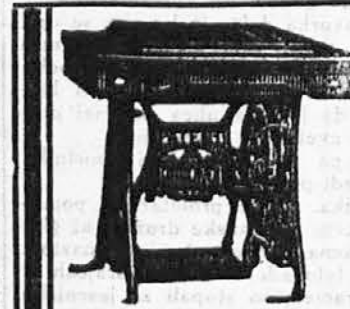
Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA,
GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffennrad (Orožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastoj!

KIS ZA VLAGANJE KUMARC itd.

EN GROS
EN DETAIL

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 19
TOVARNA ZA IZDELOVANJE DESERTNIH-VIN IN SIRUPA

nadalje vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženo žganje, slivovec, rum, konjak i. t. d., se dobi po nizkih cenah samo pri trdki